Cenzurat: Alex. Frugina. XXXVI. évfolyam 27-ik szám. Egyes szám ára 1 leu.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... ... 180 Lei.
Fél évre ... ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... ... 15 Lei.

Nyilttéri közlemények megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 352.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény Társaság.
Bulevardul Regele Ferdinand I. (József főh.-út 22.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1921. | Főszerkesztő: Stauber József. | Szerda, február 9.

A waggongyár felszámolása.

Meglepetéssel olvastam az *Aradi Közlöny* tegnapi számában, hogy Arad egyik legnagyobb ipari vállalata, a Weitzer waggongyár r. t. felszámol. Meglepett a hir, mert a waggongyár jól prosperált akkor is, amikor sulyos versenyt kellett kiállania a többi hasonló magyarországi gyárakkal. Menynyivel inkább prosperálnia kell most, amikor régi versenytársaitól egy sulyos és szigoru vámhatár választja el. Némi tájékozódás után arról nyertem ma értesülést, hogy nem is az üzlet prosperálásának veszélye szülte meg a felszámolás gondolatát, mint inkább egy uj, a réginél is kecsegtetőbb üzleti alakulás terve. A waggongyár és a Marta-gyár egy uj részvénytársaságban egyesülnek.

Ez a transakció közelről érdekel bennünket: a gyár részvényeseinek kisebbségét, akik távol állva a fuzió kulisszatitkaitól, egy szerü fabábuk vagyunk az intézkedő urak kezében. Aradon nem sok részvényese van már a Weitzer-gyárnak, de aki van, az részvényeitől megválni nem óhajtott, mert a bécsi és budapesti urak régen vásárolják már a részvényeket s ha meg akartak volna válni papirjuktól, decemberben eladhatták volna Budapesten darabonkint 12.000 koronáért. A fuzió első hireit nem fogadták ellenszenvvel az aradi részvényesek, mert azt gondolták, hogy hasonló lesz ez más szokásos fuzióhoz, amikor két gyár egyesülésénél a régi részvények helyett ujakat adnak a részvényeseknek. Ez igy igazságos, ez korrektül máskép el sem képzelhető. A Marta-gyár egész vagyonállagából és a Weitzer-gyár vagyonállagából csinálnak egy uj együttes vállalatot. A két gyár vagyona a két gyár részvényeseinek képezi tulajdonát, a nagyrészvényesnek nagy arányban, a kicsinek kis arányban. A megalakitandó együttes nagy vállalat tehát a régi részvényesek vagyonából képződvén, csak azok tulajdona maradhat továbbra is. Ezen belül lehet szó tőkefelemelésről vagy bárminről, de az alapigazság az marad, hogy a régi részvényesek kezéből kivenni az ipari vállalatot felszámolással, amikor erra szükség nincs: enyhe kifejezést használva, üzleti rabulisztika.

Nem tételezem fel a két vállalat vezetőségétől, hogy a kisebbséget megkárositani szándékoznék. Mert hisz pl. a waggongyár huszezer részvénye közül mintegy tizenhétezer részvény a majorizáló konzern kezében van, s a künnlevő háromezer részvény gazdáját megrövidlteni, nem csak, hogy ildomos nem volna, de érdemes sem lenne. A bécsi és budapesti urak akkor járnak el korrektül és akkor szolgálják a maguk reputációját és kifogástalanul a részvényesek kisebbségének érdekeit, ha a fuziót olyan alapon valósitják meg, hogy az uj megnagyobbitott vállalat megmarad a régi tulajdonosok birtokában. *Részvényért részvényt adnak.*

Egy aradi részvényes.

A liberálisok lemondanak mandátumaikról.

(Bratianuék harca a kormány ellen)

BUCURESTI. *Bratianunak* a kamarához intézett nyilt levele, a melyben megtagadja a parlament tanácskozásaiban való részvételt, nem elszigetelt egyéni akció, hanem az egész liberális párt kormánybuktató hadjáratának az első felvonása. Az utolsó két esztendő alatt a liberálisok magatartása igen tartózkodó és halk szava volt és ugylátszott, hogy Bratianuék megszüntek döntő tényezőként befolyni a román politikába. De a beavatottak jól tudták, hogy ez a jelenség csak látszólagos és a liberálisok pillanatra sem adták fel a reményt, hogy adott időben ujra átveszik a hatalmat. A békekötés után bekövetkezett demokratikus éra, amelyet a Vajda—Lupu—Mihalace-kormány jellemzett, nem volt alkalmas erre. De már *Averescu* kormányralépése idején suttogtak róla, hogy Averescu tulajdonképen csak a liberálisok exponense. Averescu egyidőben csakugyan hajlandó lett volna a liberálisok befolyásának engedni és velük közösen kormányozni. Ám a liberálisoknak ez nem volt elég, ők korlátlanul akartak uralkodni. Emiatt aztán teljes szakadás állott be a liberálisok és a kormány között és Averescu elhatározta, hogy saját pártjára támaszkodva és kizárólag saját párthiveiből összeállitott kabinettel fog kormányozni. A liberálisok ettől az időtől kezdve kiméletlen harcot inditottak a kormány megbuktatására. Tetőpontját érte el ez a küzdelem az időközi választásokon, ahol a kormány főként a liberális szavazatokra vetette rá magát. Bratianu tüntető távolmaradása a kamara üléseiről szintén egyik harci eszköze ennek a küzdelemnek. Beavatott politikai körökben ugy tudják, hogy nemcsak Bratianu, hanem *a liberális párt összes képviselői lemondanak mandátumukról.* A liberálisok ezzel a taktikával tulajdonképen uj általános választásokat akarnak provokálni, mert azt remélik, hogy ebben az esetben népszerüségük ismét régi fényében fog ragyogni és a választások után átvehetik a kormányzást. Bár kormánykörökben nem adnak hitelt ennek a feltevésnek, azért a kormány már uj orientációkat keres és a baloldali pártokkal szeretné felvenni a tárgyalások fonalát. Az első lépés erre már megtörtént. A kormány és az ellenzék vezérei között tárgyalások folytak arra nézve, hogy ha a Bratianu lemondása folytán megüresedő bucurestii mandátumra kiirják a választást, ugy a kormány és a föderáció közös jelöltet állit a liberálisok ellen.

A román követség Budapesten.

BUDAPEST. A lapok azt jelentik, hogy február közepén megszervezik a budapesti román követséget és a főkonzulátust. *Starcea* román királyi ezredes, budapesti követ *Trihu* főkonzullal valószinüleg február 15-én érkezik Budapestre. Starcea ezredes családjával a Hungária-szállóban száll meg. A román követség első titkára *Arion* Mihály, második titkára *Sturdza* herceg, harmadik titkára pedig *Tatarescu* konzul lesz. A budapesti román konzulátus vezetésével valószinüleg *Trihu* főkonzult bizzák meg.

Magyar politikai hirek.

Budapest. Gróf *Bethlen* István ugy nyilatkozott tudósitónk előtt hogy a királykérdés felvetését ügyetlenségnek tartja, mert ennek megoldása ezidőszerint egyik irányban sem várható.

Az ország érdeke.

BUCURESTI. A kamara tegnapi ülésén elhatározta, hogy üléseit a jövő hónapig felfüggeszti. A szenátus tegnapi ülésén *Curica* szenátor a kormány müködését kritizálta és szemére vetette a miniszterelnöknek, hogy a néppárt nevében tett igéreteket mindezideig nem változtatta be. *Averescu* miniszterelnök nyomban válaszolt és a következőket jelentette ki:

— Amikor az uralkodó felhivott, hogy a kormány vezetését kezembe vegyem, a helyzet olyan volt, hogy a néppárt programmjának egyes pontjait félre kellett tenni. Az ország konszolidálása érdekében fontosabb problémákat kellett elővennünk. Az volt a felfogásom, hogy az országra nézve sokkal hasznosabb, ha a nehéz pillanatokban pozitiv politikát folytatunk és sulyos problémákat igyekszünk megoldani. Legfőképen tettem ezt azért, hogy a politikai pártok között fegyverszünetet hozzak létre. Senkisem tiltakozott a fegyverszünet helyessége ellen s éppen ezért a kormány következetes fog maradni a magára vállalt kötelezettségek teljesitésében. Kormányrajutásom alkalmával proklamációt bocsátottam ki, amelyben felhivtam mindenkit, segitsen a nehéz problémák megoldásában. A felhivásnak nem volt meg a kellő eredménye, de azért másként nem tehetünk, mint azt, hogy következetesek maradjunk. Elhatározásunkat arra alapitjuk, hogy az ország érdeke mindenekelőtt való s hogy a politikai pártoknak mindaddig fel kell hagyniok a küzdelemmel, amig a fontos problémákat meg nem oldottuk. Ha kötelességünket elvégeztük, lesz még elég idő a vitatkozásra és veszekedésre.

Curica képviselő interpellációjában elmondotta, hogy Besszarábiában a hivatalnokok nem tettek hűségesküt. *Argetoianu* belügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a békeszerződés értelmében az állampolgárság kinyilvánitására két évi idő van. Aki ezen időn tul sem nyilatkozik, azt olyba veszik, hogy román állampolgár akar maradni, annak semmiféle nyilatkozatot nem kell tennie. Ami pedig a besszarábiai hűségesküt illeti, ebben az ügyben el fogja rendelni a vizsgálatot. Ezzel a szenátus ülése véget ért.

Kristóffy könyvet irt.

A darabont-kormány belügyi ügyvivője, *Kristóffy* József „A királyságtól a kommunizmusig" cimmel könyvet irt. A könyv afféle önigazolás szeretne lenni; főképpen pedig Ferenc Ferdinánd apotéózisa. Kristóffyt csak a monarchia kérdése érdekli, ezenkivül nagy támadást intéz *Károlyi* Mihály és a forradalom ellen, bár megengedi, hogy a demokratikus átalakulás és a monarchia összeomlása között nincs tulajdonképpeni kapcsolat. Károly királyról és a legitimitásról nagy melegséggel ir. Azt bizonyitja, hogy a volt király a legfontosabb kérdésekben felismerte a követendő utat, de jószándékait saját bizalmi emberei keresztezték. Andrássyt és Apponyit nagyra becsüli legitimista állásfoglalásukért, de mégis csak önmagát tartja az egyetlen miniszternek, aki nem speciális magyar, hanem őszinte dinasztikus és monarchikus politikát csinált. Elmondja Kristóffy könyvében, hogy 1912 májusában *Ferenc Ferdinánd* magához hivatta és közölte vele, hogy ha trónrajutása előtt valami történnék vele, öccsével *Károly* főherceggel megállapodást létesitett, amely szerint a főherceg megigérte, hogy ha bármi okból ő jutna hamarabb trónra, az esetben az uralkodóháznak, a monarchiának és a hadseregnek jogait és javait meg fogja őrizni. Kristóffy könyve tagadásba veszi az önálló Magyarországot s nem is a dualista monarchia hivének vallja magát. Végül beismeri, hogy a Károlyi-rezsim alatt elhatározta, hogy visszamegy a közéletbe és kezébe veszi a vezetést, de refüt adtak neki.

A III. osztályu kereseti adó.

A III. osztályu kereseti adó folytatólagos tárgyalása folyó év február 10-én a következő sorrendben fog történni: Pap Jánosné, Pálfy Endre, Schwartz János, Stern Ábrahám vegyeskereskedők, Ádler Andor udvarbérbeadó, Nagy Adolf vaskereskedő, Fábián József és Trsa vegyipar vállalkozó, Popper Károly, Dávid József, Schwartz Dávidné, Weisz Rudolf, Róth Fülöpné, Keresztúri Kálmán, Sturm Mihályné, Ser Jakab, özv. Werner Dánielné vegyeskereskedők, Kalmár Tibor, Kozma Sándor, Varga András és tsa müszerész és villanyszerelők, Bózsa János, Weisz Félix, Sütő István, Patkovits Andrásné, Leipnicker és Koch, Korponai Istvánné, özv. Kánya Gézáné, Keiser Albertné, Kádár Ferenc, Pollák Regina, Salamon Samu, Schwartz Adolf, Tóth Eszter vendéglős, Solymos József malom, Lengyel Géza darálómalom, Ádler Andor malomtulajdonos, Grünberger Adolf üveges, Szabó Albert üveges, Andrényi Károly és Fiai, Berta Testvérek vaskereskedők, Kiss János szücsmester, Pauzár Sándorné, özv. Ungermann Józsefné, Stál Juliska virágkereskedők, Gábor Demeter vizvezetékszerelő, Schönberger Albert utódai kötélárus, Domán Ignác zsákkölcsönző, Erbár Henrik zongorahangoló, Feix Jaques zongorakészitő, Weisz Tivadar magánzongoratanitó, Szilágyi Gyula zenetanár, dr. Mozei és Zay Margit zenetanár, Varga András seprükötő, özv. Szalkai Arminné, Ürmösy Árpádné varrónő.

Elmozditott közélelmezési főfelügyelő.

A Monitorul Oficial folyó hó 5-iki száma királyi rendeletet közöl, mely szerint Jonescu-Fulger Temes- és Torontál-vármegyék közélelmezési felügyelőjének megbizatását szabálytalanságok miatt visszavonták. A minisztertanács előadójának javaslata szerint Fulger közélelmezési főfelügyelő meg bizatást kapott a hivatalnál szükséges nyomtatványok beszerzésére. A nyomtatványok előállitási költsége a főfelügyelő által bemutatott számlák szerint 19,500 leit tett ki, amely összeget részére ki is utalványozták. A főfelügyelő a szállitóknak a leut 3 korona 20 filléres, majd 3 korona 40 filléres, végül 3 korona 50 filléres alapon számitva, korona bankjegyekben akarta kifizetni, amit azonban ezek nem fogadtak el. Végül is a szállitóknak 38500 korona helyett tényleg 29,000 koronát fizetett ki és magának 9500 koronát jogosulatlanul visszatartott. Miután ilyen valutaspekuláció meg nem engedhető egy magasrangu tisztviselő részéről, ezért a minisztertanács azt javasolta, hogy Jonescu-Fulgertől a megbizatást vonják vissza. A minisztertanácsi határozatot, amely Sinaiában január 11-én kelt, Ferdinánd király, Averescu tábornok miniszterelnök és Athanaziu közélelmezési államtitkár irták alá.

Lloyd-George utja

Foch marsall-lal.

BÉCS. Az Echo de Paris-ban Pertinax hosszu tudósitást közöl a miniszterelnökök konferenciájáról. Mindjárt az ülés elején — irta Pertinax — kiderült, hogy Lloyd Georgenak a szövetségesek általános felfogásától eltérő véleménye van a német kérdésben. Foch marsall az értekezletet emlékeztette az 1920. december 30-án szerkesztett jelentése a német hadseregről és Foch azt a javaslatot tette, hogy Németországhoz ultimátumot intézzenek, amelyben követelik, hogy 1921 május elsejéig okvetlenül teljesitse a szövetségesek követeléseit. Lloyd George nem helyeselte a Ruhr-vidék megszállását. Bingham angol tábornagy beszélt, aki kétség bevonta Foch marsall információinak helyességét arra nézve, hogy Németországnak nagy titkos fegyverraktárai volnának, a melyekben állitólag sok ágyut és gépfegyvert, valamint municiót rejteget. Marietti olasz tábornok tartotta ezután előadását. Marietti inkább a francia, mint az angol álláspont felé hajlott. Lloyd George annak a véleményének adott kifejezést, hogy a katonai szakértők javaslatait semmiesetre se szabad változatlanul elfogadni. Véleménye szerint jobb volna, ha visszatérnének a spaai rendszerhez és közös tanácskozásokra hivnák meg a németeket Párisba. Javasolta, hogy a jelenleg ülésező antant konferencián német delegátusok is vegyenek részt.

Briand energikusan szembeszállt Lloyd Georgeal, akinek javaslatait semmiesetre sem akarta elfogadni. Jasper belga külügyminiszter bizonyos fentartásokkal Lloyd George álláspontjához csatlakozott. Az általános izgalomnak gróf Sforza olasz külügyminiszter vetett véget, amikor közvetitő javaslatot tett.

Előbb tisztázzuk az általános elveket — mondotta gróf Sforza. Elsősorban meg kell állapitani az általános programot. Ha azután majd a program végrehatására kerül a sor, akkor megüzenhetjük a berlini kormánynak, hogy küldje ide szakértőit.

Ezzel ugyan végeszakadt a vitának, de sem Lloyd George, sem Briand nem járultak hozzá Sforza javaslatához. Végül is abban állapodtak meg, hogy a katonai szakértők dolgozzanak ki ujabb jelentést, amelyet kedden kell a konferencia elé terjeszteniök. Utasitották a katonai szakértőket, hogy egyeztessék össze az egymástól eltérő véleményeket és olyan jelentést terjesszenek az értekezlet elé, amelyben szigoruan különválasztják egymástól a legfontosabb elvi kérdéseket és a jelentéktelenebb részletkérdéseket.

Irodalom és müvészet.

Magyar lapok az aradi szintársulatrol.

Egy budapesti ujságból vesszük ezt a kis hirt: A románok Janovics Jenőnek 1927-ig adtak játszási engedélyt, nem ugyan a cluji (kolozsvári) nemzeti szinházban, hanem egy másik játszásra alkalmas nagy szinházépületben. Mint most értesülünk, Romániában a cluji (kolozsvárin) kivül még hat magyar társulat folytatja müködését. És pedig Kassán Faragó Ödön kiváló társulata müködik a közönség örvendetes érdeklődése mellett. Ordea-Maren (Nagyváradon) Erdélyi Miklós elsőrendü társulata nap-nap után zsufolt házak mellett játszik, Aradon, hol Szendrey Mihálynak az utódja Róna Dezső az igazgatásban, szintén igen nagy érdeklődés nyilvánul meg a szinielőadások iránt. Marosvásárhelyen Szabó Pál társulata, Ungváron Kiss Árpád, Szalmáron Szabadkay József feilesztik a magyar kulturát.

A tatárjárás tegnapi előadását sok magyar is végignézte, hogy összehasonlitsa a Leonard-társulatot a magyar társulattal. Az összehasonlitás kétségtelenül a magyar társulatnak kedvezett, a mi természetes is, mert a román szinészek nem találhatják el a tisztára magyar miliőben játszó darab hangulatát és nem élhetik be magukat a magyar viszonyokba. Az előadás azonban, mint szinjátszói produktum, kisebb hibáktól eltekintve, nem nagyon kifogásolható. A rendező mindent elkövetett, hogy a Kálmán-operett hangulatát a szinpadra varázsolja s ha ez nem sikerült, nem az ő hibája. A szereplők közül magasan kiemelkedett Annie Aurian asszony, a kis önkéntes személyesitője. Már többször megirtuk a müvésznőről, hogy temperamentumos szinésznő, akit kár nem neki való szerepekben foglalkoztatni. A kis önkéntes szerepe teljesen neki való: szint, elevenséget, bonbomiát visz a szinpadra s bizony akárhány magyar Mogyoróssy-önkéntesen multesz. Wallerstein tartalékos hadnagyot Maximilian sok finom humorral, túlzás nélkül játszotta. Igen szép alakitást nyujtott Georghiu az öreg paraszt szerepében, bár a felfogása kissé bizarrul hatott. Kedvesen játszotta az öreg kiabáló tábornokot Timica. Riza báróné szerepében Mavrodi asszony először lépett fel Aradon. Imponáló szinpadi alak, játékában drámai erő lüktet, de egyébként iskolázott hangja már elvesztette üde csengését. Leonard tegnap látható indiszpozicióval küzdött. (Ky.)

Elitélték a csempész mérnököt.

Ma tárgyalta az aradi törvényszék *Mayer* Ferenc budapesti mérnök csempészési ügyét. Mayer a mult év decemberében Erdélyben lakó szüleit meglátogatta és mikor hazament Magyarországba, magával akart vinni háromezer leit és tizenkét darab ezüst koronát, de a határrendőrség elfogta és beszállitotta az aradi ügyészség fogházába. Ma itélkezett felette *Bittó* József táblabiró hármas tanácsa. Mayer Ferenc igen szimpatikus külsejü fiatalember. Büntetve még nem volt. Egyszer nyolcnapi államfogházat kapott párbajvétségért. Elmondotta, hogy nem akart csempészni, nem tudta, hogy ennyi pénzt nem szabad magával vinni. Az ne vétséges vád, hogy ő tizenkét ezüst koronát akart volna átlopni a határon. Édesapja küldte az ezüst pénzt kis unokájának. A biróság az enyhitő körülmények tekintetbevételével, mert a törvény nemtudása nem mentség, 1 hónapi fogházbüntetésre itélte a fiatal mérnököt. Büntetését a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették.

A bucuresti csodarabbi.

Sokan ismerték az aradi kávéházba járó közönség közül Stein rabbit, Stein festőnek az öccsét. Stein ugyszólván egész nap a városi kávéházban kártyázott és dominózott. Akik Bucurestiből jönnek, érdekes dolgokat mesélnek Steinről. Most ő a fővárosnak a csodarabbija. Fényes udvartartása, hatalmas palotája és lakosztálya van. Mikor lement Bucurestibe, mindössze annyi pénze volt, hogy egy kilenc szobás lakást bérelt magának. Ügyességével elérte azt, hogy ma már nemcsak a zsidók, hanem mások is mindenu dolgukban hozzáfordulnak és állitólag mindenkin segit. Két titkárja van és ami rabbihoz legkevésbbé sem illik, csak az egyik titkárja zsidó.

Az uj prefektus átvette hivatalát

Radu *Pancu* Arad város és Aradmegyee uj prefektusa ma délelőtt átvette a városi prefekturát. A város tisztviselői dr. *Robu* János polgármester vezetésével tisztelegtek az uj prefektusnál. A tisztviselői kar nevében a polgármester üdvözölte a prefektust és igéretet tett, hogy a tisztviselők támogatni fogják munkájában. Arra kérte a prefektust, méltányolja a tisztviselők lelkiismeretes munkáját, mert csak megelégedett tisztviselői karral lehet a közigazgatás menetét biztositani. Azt hiszem, — mondotta a polgármester — hogy a prefektus ur, mint volt tisztviselő méltányolni fogja kérésünket. Radu Pancu prefektus a következő választ adta:

— Azt a nehtéz hivatást, a mit elvállaltam, csak a tisztviselők jóakaratu támogatásával teljesithetem eredményesen. Valamennyiünknek az a kötelességünk hogy Arad város polgárságának érdekeit képviseljük. Az állam és a város azért fizeti tisztviselőit, hogy azok a lakosság rendelkezésére álljanak. Majd a közös munka folyamán megismerjük egymást s meg fognak győződni arról, hogy igazságos és szerető főnökük leszek.

Délben az uj prefektus dr. *Moldovan* Silviustól átvette a vármegyei prefekturát.

Gyógyszerészkamara Aradon.

A városi és megyei gyógyszerészegylet Krausz Elemér glogováci gyógyszerész elnöklésével a vármegyeházán ma ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az egyesület cime a mai naptól kezdve Megyei Gyógyszerész-Szindikális-Kamara lesz. Ezután a tisztikart választották meg. A kamara elnöke Krausz Elemér glogováci gyógyszerész, titkára Szentmiklósy Gyula aradi, pénztárnoka pedig Bernát Jenő aradi gyógyszerészek lettek. Ezután a négytagu intéző bizottságot választották meg, amelynek tagjai lettek dr. Földes Béla és Vajdits György aradi gyógyszerészek, Bayer György kisjenői és Örs Rezső pankotai gyógyszerészek. Az ellenőrző bizottságba Krausz Elemért és Gründl Kálmánt választották. Ezután a gyógyszerészek kiképzéséről tárgyaltak. Elhatározták, hogy minden gyógyszerész köteles legalább egy gyakornokot tartani, akinek gimnáziumi érettségivel és egyetemi indexel kell rendelkeznie. Elhatározták azt is, hogy a gyógyszerész-segédi cimet eltörlik, s ezentul a volt segéd munkatárs, vagy kollega lesz. Kimondotta azt is a kamara, hogy minden harmadik hónap első keddjén ülést tart, minden év április havában közgyülést, minden év májusában pedig kongresszust hiv össze. A legközelebbi kongresszust 1922. év május havában Timisoaran (Temesvárott) tartják. A kamara vezetősége az ülés után dr Bradean Athanász vármegyei főorvos vezetésével Radu Pancu prefektusnál tisztelgett.

A román—lengyel szövetség.

VARSÓ. Sapiecha herceg lengyel külügyminiszter a Matin munkatársának nyilatkozott arról a szövetségről, amely egy esetleges szovjettámadással szemben Románia és Lengyelország között létrejött. Keleti szomszédunk — mondotta a lengyel külügyminiszter — hozzájárult a békéhez, mert belátja, hogy a háboru nem fizeti ki magát. A Rigában folytatott tárgyalások befejezés előtt állanak. Az egyezséget késedelem nélkül aláirjuk. Ugyhiszem, hogy a béke tartós lesz.

A szovjetek megelégelték a háborut, mert megértik, hogy mibe kerül, ha Romániával kezdenének háborut. Ez annyit jelentene, hogy Oroszország Lengyelországgal keveredett háboruba.

Az ujságirónak arra a megjegyzésére, hogy Franciaország óhajtaná, hogy Csehszlovákia legyen a harmadik szövetséges, a herceg ezt felelte:

— Ez is meglesz, de idő kell hozzá. Azokban a sulyos időkben, amikor sinlra kerültünk, Csehszlovákia magatartása fájdalmat és elhidegülést keltett bennünk. Hadd gyógyitsa be az idő a sebet. A kereskedelmi szerződés különben köztünk már készülőben van. A kereskedelmi szerződések igen gyakran a közeledéshez az első lépést jelentik.

Debrecen uj főispánt kapott

(Márciusban ujjászentelik a templomot.)

BUDAPEST. *Bernáth* Béla és *Orbók* Attila vezetésével husz protestáns vallásu nemzetgyülési képviselő küldöttsége jelent meg az országházban *Ferdinandy* belügyminiszter előtt. A képviselői deputáció *Hubert* Ottó debreceni főispán azonnali távozását követelte. A belügyminiszter kijelentette, hogy Hubertet a legközelebbi napokban felmentik az állásától és *Szomjas* Gusztáv hajdumegyei főispánt a kormány már meg is bizta Debrecen város ügyeinek vezetésével. Szóba került az is, hogy *Sághi* Gyula debreceni rendőrkapitány sértő hangu beszédben tiltotta be a református templom-egyesület jótékonycélu szinielőadását, azzal az indokolással, hogy az előadáson, mikor Orbók Attilának a darabját fogják előadni, Orbók a darab keretében kurzus ellen izgató beszédet fog mondani. Holott a lapokból is érteesülhetett volna a rendőrfőkapitány, hogy Orbók akkor már elutazott Debrecenből. A belügyminiszter közölte a küldöttséggel, hogy Sághy ellen ezért a jogtalan végzéséért fegyelmi eljárást fog inditani és általában kényszeriteni fogja a debreceni hatóságokat, hogy *ne lépjék tul jogkörüket*. A protestáns képviselőknek ez a csoportja különben Orbók inditványára részt fog venni a debreceni Nagytemplom ujraszentelési ünnepén. Már néhány katolikus vallásu képviselő is bejelentette megjelenését, közöttük *Rupert* Rezső.

Azt is jelenti tudósitónk, hogy *Ghiczi* debreceni rendőrfőkapitány nyomozásai a templom megszentségtelenitésének ügyében hibásnak bizonyultak, mert a vádlottak eddig mind alibit igazoltak. A nyomozást uj alapokon folytatják. A budapesti detektivek ma elutaztak Debrecenből, de távozásuk nem jelenti az ügyből való kikapcsolódásukat. A debreceni kálvinista-társadalom eddig körülbelül tizezer koronát gyüjtött a merénylet nyomravezetőjének megjutalmazására és még most is folytatja a gyüjtést. A Nagytemplom ujjászentelése március másodikán lesz országos presbyteri gyülés keretében, amelyen minden református presbyterium képviselteti magát.

Lloyd-George intelme.

LONDON. *Lloyd George* Birminghamban tartott beszédében kijelentette, hogy a szövetségeseknek Németország elé terjesztett számláját Németország jól felfogott érdekében állitották össze. Ha Németországnak rosszul megy a sora, akkor nem tud fizetni. Simons német külügyminiszter, aki tiszteletreméltó, őszinte államférfi, kijelentette, hogy azon lesz, hogy Németország minél előbb teljesitse kötelezettségeit, de sajnálja, hogy Németország nem kapta meg a teljes számlát. Ezt azonban hamarosan prezentálni fogják. Lloyd George arra kéri Németországot, fogadja el ezt a számlát és ne ragadtassa el magát a szenvedélytől arra, hogy az 1914. évi balgaságot megismételje. Simonsnak jogában áll ellenjavaslatokkal előállni, de ha ezek azt a kisérletet tartalmazzák, hogy Németország a fizetés kötelezettsége alól kibujjon, a szövetségesek ezt nem fogják eltürni.

BERLIN. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint a német határ mentén nagyszámu belga csapatokat vonnak össze és igen sok municiót halmoznak fel. A csapatösszevonás ama Németországból kiszivárgó hirekben találja magyarázatát, hogy a németek elfogadhatatlanoknak tartják a szövetségesek által Párisban meghatározott kártalanitási összegeket. Egyes német pártok véleménye szerint Németországnak el kell fogadnia a feltételeket, mert nem szabad az országot ujból kitenni egy katonai inváziónak, de különben is remény van arra, hogy a hó végén megtartandó londoni konferencián lényegesen mérsékelni fogják a fizetendő kártéritési összegek mennyiségét. Németország nagy izgalommal várja a minisztertanács határozatát, amely néhány nap multva fog nyilvánosságra kerülni.

Ügyvédek adója.

A III. osztályu kereseti adót tárgyaló bizottság ma a következő ügyvédek kereseti adóját állapitotta meg: dr. Molnár Oszkár 500, dr. Bornemisza Gyula 2000, dr. Miclósi Emil 1000, dr. Köpf János 8000, dr. Seadner Frigyes 200, dr. Steinhardt Mór 300, dr. Sugár Jenő 4000, dr. Schuszter Ödön 300, dr. Szöllősi Zsigmond 600, dr. Vajda István 100, dr. Zeiner Gusztáv 400, dr. Kelemen Gábor 400, dr. Vadász Armánd 300, dr. Höflich Béla 500, dr. Krausz Gyula 2000, dr. Lukácsi Lipót 3000, Lukácsy Lajos 300, Pénzes Ákos 100, dr. Reisinger Ferenc 200, dr. Goró Artur 4000 lei.

LEGUJABB.

(Ady kastélya — Goga Octavián.) Régebben megirtuk, hogy *Goga* Octavian kultuszminiszter meg akarja vásárolni *Ady* Endrének csucsai kastélyát. Most azt jelentik Budapestről, hogy a kastélyt Ady özvegye, *Márfy* festőművész felesége 280,000 leiért eladta Goga Octavián kultuszminiszternek, aki a kastély parkjában Adynak szobrot emeltet.

(Szövetség a magyarokkal a bolsevisták ellen.) Páris. Hervé a *Victoireban* cikket irt, amelyben azt hangoztatja, hogy a bolsevisták ellen a magyarokkal kell szövetséget kötni, mert csak igy lehet megmenteni Lengyelországot attól, hogy a bolsevismus elnyelje.

(Károly exkirály meggyógyult.) Bécs. Károly exkirály hosszas betegségéből felgyógyult és a királynéval visszatért Prangingba.

(Ausztria nem csatlakozhatik Németországhoz.) Bécs. A párisi konferencia ugy határozott, hogy Ausztriát meg kell akadályozni abban, hogy Németországhoz csatlakozzék. Amint Ausztria megkisérli a csatlakozást, cseh csapatok megszállják Bécset.

(Szinésznők autószerencsétlensége.) Budapest. A kispesti vámnál egy autó összeütközött egy teherkocsival. Az összeütközés következtében *Thurzó* Elvira, a Vigszinház tagja, *Petrássy* Juci, a Revüszinház tagja, *Petrássy* Mária moziszinésznő és *Zerta* Alice szininövendék könnyebben megsérültek. Az autó soffőrje sulyos sebesüléseket szenvedett.

(A Kisfaludi-társaság ülése.) Budapest. A Kisfaludi-társaság legutolsó ülésén felolvasták *Bárd* Miklós uj verseit. Majd *Jakab* Ödön költeményt, *Rákosi* Viktor pedig elbeszélést olvasott fel. *Beöthy* Zsolt elnök megnyitó beszédében azt hangoztatta, hogy számban, kedvben és erőben megfogyatkoztak azok, akik jó könyveket irnak.

HIREK.

— **Román—magyar vasuti tanácskozás.** Ma érkezett meg a nyolc tagból álló magyar vasuti bizottság Aradra. A bizottság az üzelvezetőség tanácstermében megkezdte tárgyalását a vasuti közlekedés felvétele ügyében a nyolctagu román bizottsággal.

— **Kormányválság Görögországban.** Athén. Tegnap délután a Rhallis-kabinet lemondott. Valószinileg Gunárist bizzák meg az uj kabinet alakitásával.

— **Dr. Moldován Silvius távozása.** Dr. Moldován Silvius volt prefektus, akit tudvalevőleg brasovi (brassói) törvényszéki elnökké neveztek ki, holnap délelőtt sinpár-autóval utazik Aradról Brasovba (Brassóba), hogy átvegye uj hivatalát.

— **Elmozditott egyetemi tanár.** Budapest. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreceni egyetem tanácsának azt az itéletét, amellyel Kiss Géza egyetemi rendes tanárt állásából elmozditották, jóváhagyólag megerősitette.

= **Jelzálog-kölcsön tilalom.** Bucuresti. Legközelebb megjelenik Garofilid miniszter rendelete, amely megtiltja, hogy a kisajátitás alá került ingatlanokat további intézkedésig jelzálog-kölcsönökkel megterheljék.

— **Egy urinő halála.** Lajos Julianna 52 éves urinő a Strada Alexandra (Salacz-utca) sarkán összeesett. A megjelent rendőr bevitte egy közel levő üzletbe és ott az urinő meghalt. A mentők beszállitották a közkórház hullakamrájába.

— **Direkt jegyek a bécsi gyorson.** A bécs—bucurestii gyorsvonatra Aradon csak direkt jegyeket lehet váltani és pedig Aradról Bucurestibe vagy Aradról Bécsbe. A jegyeket csak francia franc ellenében adják ki s ezentul nem a menetjegy-irodában válthatók, hanem egy órával a vonat megérkezése előtt az állomáson.

— **Gritta Ovidiu nyilatkozata.** Cluji (kolozsvári) jelentés alapján megrtuk, hogy Gritta Ovidiu aradi rendőrprefektust ugyanilyen minőségben Clujra (Kolozsvárra) helyezték s hogy utóda Aradon Popoviciu Valér cluji (kolozsvári) rendőrprefektus lesz. Gritta Ovidiu ma hazaérkezett s kijelentette munkatársunk előtt, hugy áthelyezéséről, vagy arról, hogy Aradot elhagyja, mindezideig semmit sem tud.

— **A járásbiró tolvaja.** Dr. Kálmán Ferenc járásbiró feljelentést tett a rendőrségen, hogy 10000 lei értékü ruhaneműjét ellopták. A nyomozással megbizott detektivcsoport Hanga nevü detektivje elfogta a tettest Nuver János munkanélküli csavargó személyében, akinél az ellopott ruhaneműeket megtalálták. Nuver Jánost átkisérték az ügyészség fogházába.

— **Vizsgálat a rokkant-szövetség ellen.** Megirtuk, hogy a Detesán-csoport a rokkantszövetség vezetőségénél nagyszabásu visszaélésnek jött a nyomára. Ma folytatta a nyomozást a Detesán-csoport és a vizsgálat során mindinkább sulyosbitó körülményekre jött rá. Részletek a nyomozás érdekében nem közölhetők.

— **Csehország csődben.** A Prágában megjelenő Cesko Slovo szerint dr. Englisch cseh pénzügyminiszter egy küldöttség előtt azt mondta, hogy lemond állásáról, mert a pénzügyi szekér megint kátyuba jutott. Nyolc hónapig hiába fáradozott azon, hogy a bevételeket arányba hozza a kiadásokkal s épen akkor a kamara támaszt olyan követeléseket, amire nincsen meg a fedezet és amelyek a pénzügyek rendezésének egész munkáját megnehezitik.

— **Naponta ujabb mütárgyak láthatók** a Képző- és Iparművészeti Szalon állandó kiállitásán. Megtekinthetők délelőtt 10-től 1-ig, délután 3-tól 7-ig a kulturpalota kistermében.

— **Hóvihar Bécsben.** Bécs. A városban ma nagy hóvihar dühöngött, amely az utcákon való árás-kelést ugyszólván lehetetlenné tette. Miután a telefonvezetékekben zavar állott be, a külfölddel való telefonbeszélgetést redukálták és a külföldről nem érkeztek jelentések. A késő délutáni órákban a hóvihart heves esőzés váltotta fel.

— **Halálozás.** Tafrov József, a Bőrkereskedő és a Csizmakészitő Ipartársulat elnöke tegnap délután 54 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Az elhunyt munkás és közbecsült tagja volt Arad iparos társadalmának. A temetés holnap, szerdán délután 4 órakor lesz a Schweidel József-utca 8. számu házból.

— **Győző Alfréd nyilatkozata.** Vettük a következő sorokat: Szigoruan vett családi ügyembe avatatlanok tisztán szenzációhajhászásból ártották magukat. Elszomoritó, hogy erre a szerepre irók emberek vállalkoztak. A dolog érdemi részére — tartózkodva minden, nem nyilvánosság elé tartozó kérdés érintésétől — kijelentem, hogy az a bizonyos, sokat emlegetett napló nem létezett s igy azt áruba sem bocsáthattam. Az ügy befejezésére meg fogom találni a kellő formát és módot. Győző Alfréd.

— **Nem árdrágitás.** Megirtuk, hogy a törvényszéken működő árellenőrzőbizottság Weisz Ferenc, Weisz Józsefné, Muszkán Döme és Ungurean László kiskereskedőket árdrágitás miatt 200—200 lei pénzbüntetésre itélte. Most azt közlik velünk, hogy az elitélés nem árdrágitás, hanem amiatt történt, mert a nevezettek áruikra kellő időben nem függesztették ki az árat.

— **Körösladányi mester** által február hó 12—13-án a kulturpalota nagytermében tartandó suggestiós estély kisérleteinek koronálát a következő kisérletcsoportok képezik: **Előrevezetés a jövőbe,** amidőn médiumai az eljövő év és évszázadok ujdonságairól és csodás technikai vivmányairól számolnak be. **Visszavezetés** a (Budhista) lélekvándorlási tanok alapján a médiumok több életen át vissza lesznek vezetve egészen az ősemberig, mely alkalommal sorozatosan beszámolnak az előbbi évszázadok müveltségi fokozatairól. **Távolbalátás,** midőn a médiumok eltünteikkel és távollevőikkel beszélgetnek. Azonkivül távsuggestió, némasuggestió s egyéb ujszerü kisérletei, melyekről eddig csak könyvekből szerezhetett az emberiség tudomást. Ezen ujszerü kisérletek gyakorlati uton vevő bemutatását óriási érdeklődéssel várja egész Arad közönsége. A mester az eddig itt már több suggesteur által bemutatott közönséges kisérleteket teljesen kihagyja müsorából.

— **A szesz öl.** Miklea Maris diecsi lakos a tegnapi napon sokat ivott és részegen kódorgott az utcákon. Majd leült a Marosparton és megfagyott. Dr. Sommer Nándor vizsgálóbiró megadta a szükséges temetési engedélyt.

Két szék között.

A lakásbizottság tegnap tárgyalta a hadirokkantak, árvák és özvegyek szövetsége és a Vörös Kereszt Egylet rekvirálási ügyét. Mindketten azzal a kéréssel fordultak a lakáshivatalhoz, hogy a Piata Jancu Avram (Szabadságtér) 7. szám alatt levő üres helyiséget, amelyben az Általános Takarékpénztár volt, rekvirálja el részükre. A lakáshivatal eleget is tett a kérelemnek, de a kérelmezők, miután a helyiséget megtekintették, azt nem találták alkalmasnak, s ezért arra kérték a lakáshivatalt, hogy a helyiség kiutalását vonja vissza és helyezte az *Ortutay*-palotában levő volt tiszti étkezde helyiségét utalja ki nekik. A palota tulajdonosa azonban ugy informálta a lakáshivatalt, hogy a kérdéses helyiség már az övé és abban mozit fognak berendezni. A lakáshivatal arra való tekintettel, hogy a mozi létesitéséből a városnak is jelentős haszna lesz, a helyiséget Ortutaynak itélte oda, sőt még *Brandesz* ékszerészt is kilakoltatta a leendő mozi helyiségéből. Brandesz az elrekvirált helyiség helyett az Általános Takarékpénztár volt helyiségét kérte, amit a lakásbizottság ki is utalt részére. A rokkantszövetség és a Vörös Kereszt egylet most egyik helyiséget sem kapta meg és bizonyára uj helyiség kiutalását fogja kérni.

A férj védelme.

(Szenzációs házassági dráma.)

PÁRIS. A párisi esküdtbiróság a napokban elitélt egy asszonyt, aki indokolt féltékenységtől vezéreltetve agyonlőtte a férjét. Ez az itélet nagy feltünést keltett, mert az utóbbi időben a szenvedélytől történt gyilkosságok tetteseit bizonyos meghatottsággal felmentették. A vádlott de Feuquieres asszony, egy kreol nő volt, aki, amikor 52 éves és özvegy lett, férjhez ment a 49 éves de Feuquiereshz. A férj irodalmi munkásságot fejtett ki és a háboru alatt mint haditudósító az angol fronton tartózkodott. A házaspár a párisi Rue de Caulaincourton lakott, ugyanott lakott Marais festőmüvész 20 éves Rachel nevü leányával. De Feuquieres beleszeretett a leányba, aki viszonozta a szerelmet. Csakhamar intim viszony keletkezett. A megcsalt asszony, miként a vizsgálat során belgazolódott, féltékenységében sokat szenvedett. Először könyörgéssel és könnyekkel igyekezett rábirni a leányt, hogy mondjon le a férjéről. Rochel megigérte, hogy nem fog többé találkozni de Feuquiertes urral, de igen hamar találkozott vele. Az asszony ujból felkereste vetélytársnőjét és könyörgött neki, birja rá de Feuquieres-t, hogy egyedül utazzék el. Rachel felkereste szerelmesét és rábirta az utazásra. A mikor a lakásból távozni akart, de Feuquieres az előszobában hom lokon csókolta a leányt. Ebben a pillanatban a kreol asszony revolverrel ötször a férjére lőtt és megölte. A tárgyaláson szembesitették az asszonyt és a leányt. A lapok tudósitói egyértelmüleg megállapitották, hogy a vetélytársnők a biróság előtt egyáltalán nem viselkedtek ugy, mint ahogy regényhősnők viselkedni szoktak. Mindketten szárazon beszéltek. Bizonyára sok lelkiszenvedésben volt részük, de a szenzációs jelenetekre szomjazó hallgatóság ebből semmit nem vett észre. A Figaro tudósitója igy irt:

— A dráma nagy jelenete, valamint a fiatal Rachel és az időske özvegy szembesitése csepped sem volt megkapó. Minden oly korrekt, hüvös és élettelen. Rachel kisasszony, a kicsiny, karcsu, közapi lény, bizonyára nagyon szeretett, de szerelmeséről nem beszélt.

Szóval a tárgyalás banálisan folyt le és az ügy csak azért nagyon érdekes, mert a gyilkos asszonyt a biróság két évi börtönre itélte. Elitélték, bár Robert Henri a leghiresebb védő ügyvéd védte, akinek szavaira az esküdtek szive máskor megindul. Az esküdtek ezuttal példát akartak adni arra, hogy a férjek életét meg kell védelmezni, de a félrelépő asszonyokét is. De a biróság irgalmas volt és a büntetést felfüggesztette. A két évet akkor kell elszenvednie az özvegynek, ha visszaeső bünös lesz. Ehhez pedig az lenne szükséges, hogy még egyszer férjhez menjen. Ez azonban nem nagyon valószinü, mert alig akad férfi, aki nőül venné azt, akit meggyilkolta a férjét.

Elitélt templomrabló.

(Panagla Lajos a törvényszék előtt.)

Panagla Lajos neve jól ismert az aradi közönség előtt. A mult év novemberében Clujon (Kolozsváron) *Lepcsik* nevü társával együtt kirabolta a Mátyás-templomot. Az oltárokat felfeszitették, az áldozati kelyheket és egyéb kegyszereket ellopták. A cluji (kolozsvári) rendőrség a legnagyobb apparátussal nyomozott, de minden igyekezete hiábavalónak bizonyult. Végre is az aradi államrendőrség *Deteschán*-csoportjának Aradon sikerült elfognia a rablót, akiről megállapitották, hogy börtönből szökött meg, ahol azért volt elzárva, mert Battonyán meggyilkolt egy boltost, továbbá számos cipőüzletbe betört és a rablott áruval Aradra menekült és azt gáji orgazdáknál értékesitette. Novemberben ugyancsak Aradon báró Neumanéknál akart kasszafurást elkövetni, de *Junák* detektiv rájött és meghiusitotta Panagláék tervét. A rablókat letartóztatták, de Panagla régi jó szokásaihoz hiven megint megszökött az aradi rendőrség fogházából. Egy éjjel kitörte a fogház vasrácsát, elmenekült és Clujra (Kolozsvárra) utazott. Egész nap az utcákon csavargott és itt fogamzott meg agyában a templomrablás eszméje. Jól végzett munka után Magyarországba szöktek, ahol Lepcsiket elfogta a szegedi rendőrség, mig Panagla Kurticson keresztül ismét visszaszökött Romániába. Kurticson hamis igazolványokat szerzett magának *Bugyi* J. névre és ezzel Aradra jött, ahol betört *Geppert* Str. Marasesti (Kossuth-utcai) szabóhoz. *Deteschán* detektiv letartóztatta, mikor az egyik lopott kabátot akarta értékesiteni.

Ma tárgyalta ügyét az aradi törvényszék *Bittó* Józsefi táblabiró elnöklete alatt. Fegyveres, szuronyos őrök kisérték be Panaglát. Kicsiny, igénytelen emberke, vizenyős szemekkel, angol bajusz, borzas haj és bőrkamásni a lábán. Nagyon alázatos, de minden feleletén meglátszik, hogy már nem először áll a törvény előtt. Az általános kérdésekre elmondja, hogy harminc esztendős, nőtlen és bünösnek érzi magát. Amit tett, őszintén és nagyon megbánta. Töredelmesen mindent bevallott. November hetedikén érkezett Aradra. Éhezett, munkát nem kapott. A kényszer, az éhség vitte rá erre a szörnyü vadálatiasságra. Elbujt a templomba és mikor már mindenki elment, előjött és a főoltárt és mellékoltárokat felfeszitette, az áldozati kelyheket összetörte. Amit értékesnek gondolt, összeszedte és a templom oldalajtaját kifeszitve elmenekült. Itt Aradon olvasta a rendőrségnek azt a tendenciózus közleményét, hogy a kegyszerek nem voltak aranyból. Most már ~~szabadulni akart a min~~dinkább kellemetlenné váló értéktelen bünjelektől. Kiment a Maros partjára és eldobta a rablott holmikat a folyóba, de a rendőrség *Delli* halászmester segitségével kihalászta azokat.

Az első tanu *Várady* Albert volt, a Mátyás templom gondnoka. Részletesen meséli el, hogy a rablást csak másnap reggel vették észre, mikor az egyházfi a reggeli misére nyitotta ki a templomot. Azonnal értesitették őt is. A rabló az ostyákat a földre szórta és rájuk taposott. A szenteltviztartóban megmosta kezeit és Mária kendőjébe törölközött. A gyontatószék bőrtámláját felfejtette és a templomot állatias módon megszentségtelenitette. Amit csak tudott, megrongált. Mialatt a tanu beszélt, Panagla lesütött szemekkel ült a vádlottak padján, csak mikor a tanu nagyon részletezte a dolgot és nem szorosan a tárgyhoz tartozó dolgokról beszélt, szólt félhangosan méltatlankodó hangon közbe:

— Kérem szépen, ez nem ütközik a büntető törvénykönyvbe!

A másik tanu *Geppert* Strada Marasesti (Kossuth-utcai) szabó volt. Nem tudott sokat mondani. Nála is betört Panagla. Aztán Panagla beszélt megint. Mikor a rendőrök hallgatták ki, a legnagyobb flegmával jelentette ki, hogy csinálhatnak vele, amit akarnak, mert ő eddig még mindig megszökött és most se fog ittmaradni, de a hosszu fogság kicsit megtörte. Már nem remélte a szökést, hanem inkább megalázkodva próbálta a biróság részvétét megnyerni. A vádbeszéd után a biró rövid tanácskozás után kihirdette az itéletet. Panagla Lajost rablás és lopás büntettében bünösnek mondta ki és ezért *három évi fogházra itélte*. A vádlott enyhitésért, dr. *Bauer* Bódog ügyész pedig sulyosbitásért felebbezett. Panaglát visszakisérték a cellájába. A folyosón odakiáltotta az ujságiróknak: — Azután kérem az urakat, hogy ne irják meg ezt a három mázsát, mert ebből ugyis leengednek még valamit és minek nem egészen perfekt dolgokkal bántani a közönséget.

Mozi.

A mozgóképszinházak műsora. Február 8-án az **Apollóban: Tih-Minh** III. rész. Bünügyi dráma. — Az **Urániában: Hüség és alázatosság.** Dráma.

Tih-Minh III. az Apollóban. Szerdán vetiti utoljára az Apolló szinház Tih Minh-nek, ennek a szenzációsan nagystilü bünügyi drámának harmadik részét, amely minden tekintetben méltán sorakozik az előbbi két részhez. A dráma izgalmas cselekménye lépésről-lépésre érdekfeszitőbbé válik s a harmadik részben uj fordulatot vesz a pompás meseszövés. Jaques hüséges, derék szolgája: Placide kitartóan nyomukban van a veszedelmes banditáknak s jóizű humorával és kedves ötleteivel derüs hangulatban tartja a nézőközönséget. Placide a legveszedelmesebb jelenetben sem veszti el humorát és lélekjelenlétét, ami mindig kisegiti szorult helyzetéből. Grey rendőrfőnök titokzatos eltünésének okát is ő kutatja ki s igy sikerül a rendőrfőnököt idejekorán kimenteni a banditák karmai közül. A közönség megnyugvással látja, hogy Tih-Minh is kezdi visszanyerni elméjének világosságát a gonoztevők hatalmukat elvesztik fölötte. Csütörtöktől kezdve négy napig egy Olaif Föns-dráma (Vissza a fegyházba!) kerül vetitésre, hogy az Apolló közönségének változatos szórakozásban legyen része s a jövő héten hétfőn tartják meg a Tih-Minh negyedik részének bemutatóját.

Hüség és alázatosság. Ez a cime annak a megkapóan hangulatos és érdekes drámai filmnek, amely a közönség nagy tetszése mellett kerül vetitésre az Urániában. Egy nemes lélek tragédiáját rajzolja meg ez a gyönyörü müvészi film Szerdán utoljára kerül vetitésre. Elismeréssel kell még szólnunk az Uránia ujonnan szervezett zenekaráról, amely kellemes kisérő zenéjével emeli az előadások élvezetességét.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Bucuresti, február 7. Dollár 73, márka 1.21 és fél. *Arad*, február 8. Dollár 73, márka 1.20 és fél. *Timisoara* (Temesvár) február 8. Dollár 73, márka 1.20 és fél. *Budapest*, február 7. Angol font 2050—2120, dollár 520—545, francia frank 3850—4220, márka 860 - 890, lira 1950—1980, osztrák korona 78—80, rubel 225—240, leu 700—720, szokol 660—690, svájci frank 8650 8720, korona és frankdinár 1380—1430, lengyel márka 82—85. — *Bécs*, február 7. Márka 1128, leu 938, lira 2540, francia frank 4950, svájci frank 1350, dollár 718, rubel —, szokol 885, angol font 2740, dinár 1855, magyar bankjegy 126.5, lengyel márka 84. *Zürich*, február 7. Berlin 990, Newyork 623.5, Milano 22.5, Prága 7.75, Budapest 107.5, Bécs 160.

= **Budapesti értéktőzsde.** *Budapest*, február 7. Az értéktőzsdén a következő fontosabb kurzusok alakultak ki: Magyar Hitel 1800, Osztrák Hitel 1140, Angol—Magyar Bank 845, Leszámitolóbank 775, Salgótarjáni 6700, Rimamurányi 3250, Államvasut 3750.

= **Áresés a gyarmatcikkekben.** Budapest. Az itteni nagykereskedelemben a kávé ára 140—165 koronára esett. A füge, a szappan és a hüvelyesek ára szintén esett.

= **Olasz hitel Ausztriának.** *Berlin*. Milanóból érkezett jelentés szerint az olasz kormány Ausztriának gazdasági és pénzügyi helyreállitására 60 millió lira kölcsönt engedélyezett.

— **Szabad a sóárusitás.** Amikor a cluji (kolozsvári) Monopol igazgatósága a dohánynemüeket Aradon zár alá vétette, betiltotta a só árusitását is. A pénzügyigazgatósághoz ma rendelet érkezett, amely szerint a só további árusitása megengedhető. A rendelet alapján a sóhivatal már ad ki sót. A rendelet a darabos sónak az árát kilogrammonként 55 baniról 90 banira, az előtt sóét pedig 85 baniról 1 leu 10 banira emelte fel. A dohányáruk további árusitására vonatkozó rendeletet mindennap várja a pénzügyigazgatóság s annak megérkezéséről nyomban értesiti a dohánytőzsde tulajdonosokat.

Szerelmi dráma.

JASSI. Február 5-én véres szerelmi dráma játszódott le az *Oleia* nevü gyár közelében. *Cernescu* Adrian C. F. R. tisztviselő gyanitván, hogy felesége őt egy diákkal megcsalja, utána lopózott az asszonynak és amikor meglátta, hogy az a diákkal az Oleia-gyár kapuja előtt találkozik, odalopódzott melléjük és közvetlen közelből revolverrel rálőtt a diákra, akit sulyosan megsebesitett. Miután látta, hogy a lövés nem halálos, ujból lőtt, a golyó azonban célt tévesztett és a gyár kapuján kilépő Jon *Feraru* nevü munkást találta, aki holtan rogyott össze. Cernescu menekülni akart, azonban elfogták és letartóztatták.

A szerkesztésért
KÁROLY JÓZSEF
felel.

özv. Táfrov Józsefne szül. **Gönczö Teréz** mint mélyen sujtott hitves a maga, ~~illetve~~ gyermekei **Táfrov Irma** férjezett **Gaál Jánosné** és **Táfrov Lajos**, ugy az alólirottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szivvel szomoruan jelentik a felejthetetlen jó férj, hőnszeretett édesapa, após, vő testvér, nagybácsi, unokatestvér, rokon és jóbarát

Táfrov József

bőrkereskedő és a csizmakészitő ipartársulat elnökének

f. évi február hó 7-én, d. u. 4,6 órakor, munkás életének 64-ik s a legboldogabb házasságának 28-ik évében rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos folvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 9-én, d. u. 4 órakor fognak a Schweidel József-u. 8. sz. saját házából, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytnak lelki üdvéért február hó 15-én, d. e. 10 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutattatni.

Áldás és beke poraira!

Arad, 1921. február hó 7-én.

Gaál János, veje. Táfrov Lajosné szül. Pálfy Mariska, menye. özv. Téger Józsefné sz. Táfrov Franciska, testvére. Táfrov Sebestyén, Dubcza János, unokatestvérei. Táfrov Margit unokahuga és keresztleánya. Gönczö András, apósa. Téger Margit, Téger Mária, Téger Irén, Gönczö Emma, unokahugai. özv. Dupcza Pálné szül. Táfrov Rada, nagynéni. Pálfi János és neje szül. Szávits Katalin, Gaál András és neje szül. Bátor Teréz, násza. 10537

Varga Imre utódai, „Szent Margit" első temetkezési intézete. Arad, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 13.

Február hó 10-én
tartja 507
FETTER IRÉN
áriaésdalestélyét.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Értesités.

Goldfinger Arnold a mai napon tőlünk kilépett, érte semmiféle felelősséget nem vállalunk.

Gruber és Marmorstein
10474 szállitók.

Apró hirdetések

Levelezés.

„EZÜST SIRÁLY"-NAK levele van Wallinger hirdetőjében. Ma átveendő. 10447

BONIFÁCNAK levele van Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10447

CIKLOMENNEK — Miért? — Anthropophag. 512

MEGISMERKEDNE nőtlen gazdaság, segédtiszt, fiatal özvegy intelligens asszonnyal. Leveleket „Puszta" jeligére kiadóba kérek. 526

Alkalmazás.

MÁRCIUS ELSEJÉRE való belépéssel botosispánt keresek. Glück Adolf, Alba-Iulia. 516

ÜGYES FIU fogtechnikus tanulónak felvétetik. Cim a kiadóban. 519

JOBB LEÁNY házikisasszonynak ajánlkozik, aki a háztartás vezetésében gyakorolt. Cim: Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 10447

MOSNI, VASALNI és takaritani házakhoz ajánlkozom. Zsófia-utca 9. ajtó 6. 527

Lakás.

BUTOROZOTT garçon lakást keresek belvárosban jobb családnál. Dr. Messer Károly ügyvéd, Arad, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 17. 517

Vétel és eladás.

COMPLETT, teljesen uj háló berendezés eladó, elfoglalható lakással. Cim a kiadóban. 529

ELADÓ egy modern hálószoba gyöngyház berakással Erdélyi-ut 10. szám 525

NAGY PERZSA ebédlőszőnyeg jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 508

ELADÓ egy jókarban levő, gróf Teleky Arvéd-féle 100—120 tojásra való költőgép. Tudakozódhatni özv. Örynénél, Gurahoncon. 511

ZONGORA uj, rövid, kereszthuros olcsón eladó. Kapa-u. 7a. 518

BIZOMÁNYBA veszek régi és modern porcellánokat, festményeket, ékszert. Állandó kiállitás „Salon Artistique", Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 10621

Ingatlan.

ELADÓ szabadkézből fütőházhoz közel levő ház. Szilágyi Gábor, Postakert. 524

ELADÓ uj bérház 6 lakással, egy szép lakás azonnal elfoglalható. Értekezni Lapuska Demeternél, Arad-Séga, Neuman Samu-ut 35. 528

EDELSPACHER-utca 11. számu ház elfoglalható lakással eladó. 474

ORCZY-UTCA 19. számu ház 58,000 Leiért sürgősen eladó. 521

Uzletek.

ELADÓ Fehér-féle éjjeli mulató Három veréb-utca 1. 509

TÜZIFA!

Waggon tételekben ölenként és aprítva házhoz szállitva a legolcsóbb árban szállit s ugyanott saját gyártmányu kész hordók, szőlőkarók, dongafa és faszén is kapható:

M. WIESER

fatermelő és fakereskedő. Megrendelés eszközölhető az Ovár-téri fatelepen, az ujaradi hidhoz vezető uton. 465

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott magángyám közhirré teszem, hogy a kk. Csokán Katarina és Elisabetának mészárszékből való 1 darab jégszekrényét és a 2 darab husmérleget **folyó évi február hó 20-ikán délelőtt 11 órakor** Vingán, Csokán Ivánnak 271. számu házában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés ellenében tételenként eladom. 515

Vinga, 1921. évi február hó 4.

Gyura Kalikin, gyám, vingai lakos.

311—1921. ügyszám.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A fenti ügyszám alatt felvett jegyzőkönyv alapján közhirré teszem, hogy Weiszenburger Nándor aradi lakos kérelmére Csobán **György aradi lakos kára és veszélyére 2 herélt, 4, illetve 5 éves (egyik szürke, másik sárga) ló irodámban,** közbenjöttem mellett készpénzfizetéssel a legtöbbet igérőnek eladatni fog, **1921. évi február hó 10. napján délután 4 órakor.**

A lovak azonnal átveendők és elviendők.

Kikiáltási ár 21.000 lei.
Bánatpénz 2100 lei.
Vevő fizeti az árverési illetéket.
Arad, 1921. február hó 8. 522

Dr. Mülek Lajos, aradi állami közjegyző.

Kifutó fiu

jó fizetéssel

felvétetik.

Anya juhok

vemhesek 150 drb. raczka, 65 drb. merinó és 70 drb merinó prima **eladók.** Közvetiti:

514 **WOLFNER**

Arad, Str. Closca (Szent L.-utca) 7.

Alkalmi vételek.

Telek 300 □-öl szőllővel beültetve, kolnával, kézipincével — a Benoid-gyárral szemben — épitkezésre is alkalmas, 25.000 leiért átvehető.

Füszer, csemege és élelmiszer üzlet — áruval és berendezéssel — a Strada Eminescu (Deák Ferenc-utcában), olcsón és azonnal átvehető. Italmérési engedélylyel bir!

Sarok és más házak (üzlettel) elfoglalható lakással, állandóan kaphatók, **Bettelheim** ügynökség, Piata Imperatul Traian (Attila-tér) 2. I. 4., vagy Fehér Kereszt-kávéház. 513

Tavaszi buza vetőmag

és 2 kétsoros

sörárpa vetőmag

kapható.

Cim: 501

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület.

HIRDETMÉNY.

Az 1921—1922. évi telekértékadó kivető bizottság (Acsev. palota I. em. 18. számu ajtó) **folyó évi február hó 11. és 14-ik napján délután fél 4 órakor** kezdődöleg az alábbi területeket fogja tárgyalni, miről az érdekeltek azzal értesittetnek, hogy a tárgyaláson személyesen, vagy igazolt megbizott utján megjelenhetvén, észrevételeiket megtehetik és a határozatot meghallgathatják. A határozat ellen annak kihirdetésétől számitott 15 nap alatt az adóhivatali iktatóba (Acsev. palota I. em. 8. sz. ajtó) benyujtandó a közigazgatási bizottsághoz cimzett felebbezésnek van helye.

1921. február 11-én pénteken: A Sarkadhoz tartozó Árok, Lajos, Kálmán, Csatorna, Trombita, Angyal, Madách, Péter, Botond, Aranykéz, Akác, Ciocarlei (Füri), Csalán, Kelemen-tér, Mély, Süveg-tér, Vendel, Fácán, Félkerék, Kismolnár, Bercsényi, Part, Görbe, Vadászkürt, Vilmos, Thököly Imre, Szekeres, Alsómarospart, Völgy, Kárász-utcák.

1921. február 14-én hétfőn: Az Ujtelephez tartozó Lenkey, Dohány, Lehel, Apaffy, Kisfaludy, Báthory, Zimándi, Álmos, Gaál László, Mária-utcák. A belvároshoz tartozó Calea Aurel Vlaicu (Hindenburg-ut), Str. I. Weitzer (Vass-utca), Lövész-utca, Str. Virginia Hotoran (Erzsébet-utca), Piata Stefan cel Mare (II. Vilmos császár-tér), Erdélyi-ut, Zsófia, Part, Ormay Norbert, Leiningen, Str. Colonel Paulian (Fábián László-utcák), Calea Bihorului (Ferenc Ferdinánd-ut), Gizella, Szőlő-utcák. Cal. Radnei (Tisza István-ut.)

Arad, 1921. február hó 8-án.

Dr. ROBU, s. k. bizottsági elnök.

Weitzer János Gép, Waggongyár és Vasöntöde Részvény Társaság. Aradon

Meghivás

a Weitzer János Gép-Waggongyár és Vasöntöde Részvénytársaság Aradon

XXVII. rendes közgyülésére,

mely Aradon, az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár üléstermében **1921. évi február hó 26-napján d. e. 10 órakor** fog megtartatni.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az 1918—1919. és 1919—1920. üzleti évek eredményeiről, továbbá a zárszámadások és mérlegek előterjesztése, a felügyelő-bizottság jelentése, ezzel kapcsolatban a mérlegek megállapitása, a tiszta nyereség hovaforditása, valamint az igazgatóság és felügyelő-bizottség részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.

2. Az igazgatóság javaslata a társaság mint vevő és Aradváros közönsége mint eladó között az aradi 4870. számu telekjegyzőkönyvben felvett ingatlanból 1169 négyszögölre vonatkozólag megkötött adás-vételi szerződés jóváhagyása tárgyában. (Alapszabályok 21. paragrafusának f. pontja.)

3. Az igazgatóság és Káldi Jenő és társai részvényesek inditványa a társaság feloszlása, illetve felszámolása iránt, ezzel kapcsolatban a felszámolók megválasztása és ezeknek felhatalmazása a társaság ingatlan és ingó összvagyonának eladása iránt.

4. Felügyelő-bizottság megválasztása. (Alapszabáyok 29. paragrafusa.)

5. Felszámolók és felügyelő-bizottság jutalomdijának megállapitása.

6. Az alpszabályok 21. paragrafusa értelmében esetleg előterjesztendő inditványok feletti határozathozatal.

Jegyzet: Az alapszabályok 14. paragrafusa értelmében a részvények, vagy ezekről nyilvános hitelintézetek által kiállitott letétjegyek nyolc nappal a közgyülés előtt a következő helyeken letéteményezendő és pedig: Aradon: Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál és Banca Marmorosch Blank & Co.-nál, Wienben: Az Allgemeine Depositenbank-nál (Schottengasse 1.) és a Societa Italiano di Credito Commerciale Repräsentanz-nál.

482 **Az igazgatóság.**

Mérleg-számla 1920. évi junius hó 30-án.

VAGYON					TEHER				
Gyártelep:					Részvénytőke ...			5,000,000	—
Ingatlanok ...	2,289,923	44			**Tartalékalapok:**				
Villamos áramfejlesztő telepek I. és II.	1,471,763	80			Általános tartalék ...	1,366,840	—		
Gépek és gyári felszerelések ...	2,807,913	42			Gépek értékcsökkenési alapja ...	204,460	—		
Szerszámok és leltári tárgyak ...	479,765	—	6,499,360	66	Veszteségi tartalék ...	105,411	32		
Készletek:					Tisztviselői segélyalap ...	382,923	88		
					Munkásjóléti intézmények tartaléka	7,151	55	1,986,286	75
Áruban ...	6,583,600	74			Értékcsökkenési tartalék ...			3,268,591	—
Anyagban ...	10,112,212	71	16,695,813	45	Be nem váltott részvényszelvények			32,460	—
Pénztár ...			202,467	13	Ovadékok ...			126,800	—
Értékpapirok ...			11,904	—	Különféle hitelezők ...			22,855,750	[illegible]
Ovadékok ...			165,520	—	Nyereségáthozat az 1917/1918. évről	186,233	74		
Különféle követelések ...			11,838,887	53	Tiszta nyereség az 1918/1919. évről	585,878	23	772,111	97
					Tiszta nyereség az 1919/1920. évről			1,507,019	87
			35,013,932	79				35,013,932	79

Nyereség- és veszteség-számla 1920. év junius hó 30-án.

TARTOZIK					KÖVETEL		
Üzleti költségek és gyártelep jókarban tartási költségei ...	1,486,309	43			Nyereség áthozat 1918/1919. évről	772,111	97
Tisztviselők fizetése ...	745,030	16			Brutto jövedelem ...	4,166,700	08
Irodai költségek ...	54,233	69					
Adók ...	216,292	93	2,501,866	21			
Gyártelep alapszabályszerü leirása			157,821	—			
Nyereség áthozat az 1917/1918. évről	186,233	74					
Tiszta nyereség az 1918/1919. évről	585,878	23	772,111	97			
Tiszta nyereség az 1919/1920. évről			1,507,019	87			
			4,938,812	05		4,938,812	05

Arad, 1921. január hó 20-án.

A könyvelésért:

Martzy Béla, s. k. **Geró Gyula,** s. k.

Az igazgatóság:

lovag Scheeller Richard elnök.

gróf Breda Viktor, s. k., **Hamburger Frigyes,** s. k., **Kerenczay Frigyes,** s. k., **Sármezey Endre,** s. k., **Broch Fülöp,** s. k., **Heinrich Sándor,** s. k., **Neufeldt Károly,** s. k., **Giesecke Gusztáv,** s. k., **Huze Alfons,** s. k., **Salamon Tivadar,** s. k., **Schermer Arthur,** s. k.

A felügyelő-bizottság:

Walder Gyula, s. k. elnök.

Vásárhelyi János, s. k., **Wiesend Artur,** s. k.

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadótulajdonos Aradi Nyomda Vállalat.